

საქართველოს სტანდარტი

გარემოს დაცვის მენეჯმენტი – სასიცოცხლო ციკლის შეფასება – ვადის
დოკუმენტირების ფორმატი

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის
ეროვნული სააგენტო
თბილისი

საინფორმაციო მონაცემები

1 შემოგანილია: საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსა და სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს მიერ საქართველოს სტანდარტიზაციის 2015 წლის პროგრამის შესაბამისად სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტის ტკ 2 “მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება” გადაწყვეტილების საფუძველზე

2 დამტკიცებულია და შემოღებულია სამოქმედოდ: საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს 2015 წლის 26 ნოემბრის № 86 განკარგულებით სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტის ტკ 2 “მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება” გადაწყვეტილების საფუძველზე.

3 წინამდებარე სტანდარტი წარმოადგენს სტანდარტიზაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ისო) სტანდარტის ისო/ტს 14048 : 2002 “გარემოს დაცვის მენეჯმენტი – სასიცოცხლო ციკლის შეფასება – ვადის დოკუმენტირების ფორმატი” იდენტურ თარგმანს

4 პირველად

5 რეგისტრირებულია: საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს საქართველოს სტანდარტების რეესტრში 2015 წლის 26 ნოემბერი. რეგისტრაციის ნომერი: № 268-1.1-00286

II

დაუშვებელია წინამდებარე სტანდარტის სრული ან ნაწილობრივი კვლავწარმოება, ტირაჟირება და გავრცელება სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს ნებართვის გარეშე

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

შინაარსი	IV
შესავალი	V
1 გამოყენების სფერო	1
2 ნორმატიული მითითებები	1
3 ტერმინები და განმარტებები	2
4 დაფორმაგება და ანგარიშგება	4
4.1 დაფორმაგება	4
4.2 ანგარიშგება	5
5 მონაცემების დოკუმენტაციის ფორმაგის სპეციფიკაცია	5
5.1 ზოგადი	5
5.2 პროცესი	6
5.3 მოდელირება და ვალიდაცია	10
5.4 ადმინისტრაციული ინფორმაცია	12
6 მონაცემების ტიპები	12
7 ნომეკლატურის შერჩევა	13
7.1 ზოგადი	13
7.2 ექსკლუზიური ნომეკლატურა	14
7.3 ინკლუზიური ნომეკლატურა	14
დანართი A მონაცემთა დოკუმენტაციის ფორმაგის დეტალური სპეციფიკაცია (ნორმატიული)	17
დანართი B მონაცემთა დოკუმენტაციის ფორმაგის გამოყენების მაგალითი (საინფორმაციო)	35
ბიბლიოგრაფია	48

წინასიგყვაობა

ისო (სტანდარტიზაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია) არის სტანდარტიზაციის ეროვნული სააგენტოების (ისო-ს წევრები სააგენტოები) მსოფლიო ფედერაცია. საერთაშორისო სტანდარტების მომზადება ჩვეულებრივ ხორციელდება ისო-ს ტექნიკური კომიტეტების მეშვეობით. თითოეულ წევრ-სააგენტოს, დაინტერესებულს იმ საკითხით, რომლისთვისაც შეიქმნა ტექნიკური კომიტეტი, უფლება აქვს წარმოდგენილი იყოს აღნიშნულ კომიტეტში. საერთაშორისო სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციები ისო-სთან ერთად მონაწილეობენ ამ სამუშაოში. ისო მჭიდროდ თანამშრომლობს საერთაშორისო ელექტროტექნიკურ კომისიასთან იეკ-თან ელექტროტექნიკური სტანდარტიზაციის ყველა საკითხში.

საერთაშორისო სტანდარტების პროექტების შემუშავება ხდება ისო/იეკ-ის ღირეტივების მე-3 ნაწილში მოცემული წესების შესაბამისად.

ტექნიკური კომიტეტების ძირითადი ამოცანაა საერთაშორისო სტანდარტების მომზადება. ტექნიკური კომიტეტების მიერ შერჩეული საერთაშორისო სტანდარტების პროექტები ეგზავნება წევრ-სააგენტოს განსახილველად და ხმის მიცემის მიზნით. საერთაშორისო სტანდარტის მიღება საჭიროებს, სულ მცირე, წევრი-სააგენტოების 75%-ის დასტურს.

სხვა შემთხვევებში, განსაკუთრებით, ბაზრის სასწრაფო მოთხოვნებისას ასეთ ღოკუმენტებზე, ტექნიკურმა კომიტეტმა შეიძლება გადაწყვიტოს სხვა სახის ნორმატიული ღოკუმენტების გამოქვეყნება:

– ისო-ს საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი სპეციფიკაცია (ისო/PAS) არის ხელშეკრულება ისო-ს სამუშაო ჯგუფის ტექნიკურ ექსპერტებს შორის და გამოქვეყნდება, თუ მიღებულია კომიტეტების წევრების 50 %-ის მიერ.

– ისო-ს ტექნიკური სპეციფიკაცია (ისო/ტს) არის ხელშეკრულება ისო-ს ტექნიკური კომიტეტის წევრებს შორის და გამოქვეყნდება, თუ მიღებულია კომიტეტების წევრების 2/3-ის მიერ.

ისო/PAS ან ისო/ტს გადაიხდება სამი წლის შემდეგ, რათა გადაწყდეს, შეიძლება თუ არა მისი დამოწმება მომდევნო სამი წლით გამოსაყენებლად, მიიჩნევა საერთაშორისო სტანდარტად ან მოხდება მისი გაუქმება.

საყურადღებოა, რომ წინამდებარე საერთაშორისო ტექნიკური სპეციფიკაციის მოგიერთ ელემენტს შეიძლება ჰქონდეს საავტორო უფლებები. ისო არ იღებს პასუხისმგებლობას ნებისმიერი საავტორო უფლებების იდენტიფიკაციაზე.

ისო/ტს 14048 მომზადდა ისო/ტკ 207 ტექნიკური კომიტეტის, გარემოს დაცვის მენეჯმენტი, ქვეკომიტეტი ქკ 5, სასიცოცხლო ციკლის შეფასება, მიერ.

IV დანართი A არის წინამდებარე ტექნიკური სპეციფიკაციის ნორმატიული ნაწილი,

დაუშვებელია წინამდებარე სტანდარტის სრული ან ნაწილობრივი კვლავწარმოება, ტირაჟირება და გავრცელება სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს ნებართვის გარეშე

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

დანართი B – მხოლოდ საინფორმაციო ხასიათისაა.

შესავალი

წინამდებარე ტექნიკური სპეციფიკაცია წარმოადგენს სასიცოცხლო ციკლის ინვენტარიზაციის (LCI) ანალიზის მუსტი დოკუმენტაციის მონაცემების სტრუქტურასა და მოთხოვნებს. ისო 14040-ში მოცემული სასიცოცხლო ციკლის შეფასების (LCA) ზოგადი სტრუქტურისა და ისო 14041-ში წარმოდგენილი LCI-ს მოთხოვნებისა და რეკომენდაციების მიხედვით. წინამდებარე სპეციფიკაციაში დაგეგმილია გამჭვირვალე ანგარიშების ხელშეწყობა, შეგროვებული მონაცემების ინტერპრეტაცია და ანალიზი, ამ მონაცემების გათვალსწინება, ხარისხი და ანგარიში, აგრეთვე მათი გაცვლის ხელშეწყობა. წინამდებარე ტექნიკური სპეციფიკაცია ეხმარება LCA-ს გამოყენებას და განვითარებას, იგი უპირველეს ყოვლისა, გათვალისწინებულია მონაცემების მომწოდებლებისათვის, LCA-ს სპეციალისტებისა და LCA-ს საინფორმაციო სისტემის შემმუშავებლებისათვის.

მონაცემების დოკუმენტაციის ფორმატი ხელს უწყობს LCI-ს მონაცემების ანგარიშის შედგენას და შესატყვისობას ისო 14040-სა და ისო 14041-ის მოთხოვნებთან მონაცემების შეგროვების, დოკუმენტირების და ხარისხის შესახებ. ის ასევე ხელს უწყობს ისო 14043-ში აღწერილი LCI-ს მონაცემების ინტერპრეტაციას. ამასთანავე, მონაცემთა დოკუმენტაციური ფორმატი სასიცოცხლო ციკლის ბეგავლენის (LCIA-ს) შეფასების, ისო 14042, მნიშვნელოვანი ინფორმაციის გამოყენებისა და დოკუმენტირების საშუალებას იძლევა გარემოს დაცვის ინფორმაციის პირობებისა და ადგილმდებარეობის ჩათვლით.

მონაცემთა დოკუმენტაციური ფორმატი ასევე გამომწვევია LCI-ს მონაცემების გაცვლის დასახმარებლად მონაცემების გრანსპარენგულობის შენარჩუნებით. წინამდებარე სპეციფიკაცია არ აყენებს კონკრეტულ მოთხოვნებს მონაცემების გაცვლის დანერგვისას, თუმცა იგი ხელს უწყობს მოქნილობას მონაცემების გაცვლისა და საკომუნიკაციო ფორმატების დაგეგმვისას, ისევე, როგორც კომპიუტერული საშუალებების გამოყენებისას, რომლებიც სრულად შეესაბამება აქ მოყვანილი მონაცემების დოკუმენტაციურ მოთხოვნებს.

სასიცოცხლო ციკლის დოკუმენტირების თავიდან დასაგეგმად მონაცემების დოკუმენტაციური ფორმატი შეიძლება ასევე გამოიყენებოდეს გარემოს დაცვის მონაცემების მენეჯმენტისთვის, მაგ., ანგარიშის, მუშაობისა და ეფექტურობის შესაფასებლად.

როგორც პრაქტიკა გვიჩვენებს, მონაცემების დოკუმენტაციური ფორმატის უფრო ფართო გამოყენების საჭიროების წარმოქმნისას არსებული ფორმატი და სტრუქტურა შეიძლება გაფართოვდეს დამატებითი ინფორმაციის ჩართვით, როგორებიცაა: გარემოს დაცვის მუშაობის შეფასება, ჯანდაცვა და უსაფრთხოება და სასიცოცხლო ციკლის თვითღირებულების აღნუსხვა.

წინამდებარე ტექნიკური სპეციფიკაცია მოიცავს მოთხოვნების სრულ ჩამონათვალს, რომელიც უპირატესია პროცედურულ სპეციფიკაციასთან შედარებით. დოკუმენტი აკონკრეტებს, როგორაა დაყოფილი მონაცემების ველში ისო 14040 სტანდარტში გამოხატული LCI-ს მონაცემების ზოგადი დოკუმენტური მოთხოვნა. მონაცემების ყოველი ველი ინახავს ტექსტს, ზოგჯერ შერჩეულს კონკრეტული ნომენკლატურის ან რაოდენობრივი მონაცემებისგან. ასეთი მონაცემთა ველის მნიშვნელობა დაკონკრეტებულია მოკლე აღწერითი ტექსტის სახით. საკუთრივ დოკუმენტის სტრუქტურა აკონკრეტებს ურთიერთდამოკიდებულებას მონაცემების ველებს შორის.

მონაცემების დოკუმენტაციური ფორმატის სპეციფიკაცია, ახსნა-განმარტება და დანერგვა აღწერილია დოკუმენტის სხვადასხვა ნაწილში, როგორც ქვემოთაა მოცემული:

– მე-5 პუნქტი მოიცავს მონაცემთა დოკუმენტაციური ფორმატის სპეციფიკაციასა და სტრუქტურას და მონაცემების ყველა ველის დასახელებას;

– მე-6 პუნქტი მოიცავს მონაცემების დოკუმენტაციის ფორმატში გამოყენებული მონაცემების ტიპებს;

– მე-7 პუნქტი მოიცავს მონაცემების დოკუმენტაციის ფორმატში გამოყენებული ნომენკლატურის სპეციფიკაციას;

– დანართი A მოიცავს ყოველი მონაცემის ველის დაფორმატებულ მოთხოვნებსა და ახსნა-განმარტებით აღწერილობას, რაც დაეხმარება მომხმარებელს გაიგოს, რომელი ინფორმაციაა მოთავსებული მონაცემების თითოეულ ველში;

– დანართი B მოიცავს მონაცემების დოკუმენტური ფორმატის გამოყენების დეტალურ მაგალითს.

VI

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.